

JOANNA BŁAŻEJEWSKA-ZIORA

Poradnia Logopedyczna w Katowicach

Szkoła Podstawowa nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Dąbrowskiej w Katowicach

Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Terapis” w Mikołowie

Narzędzie diagnostyczne do wykorzystania we wczesnej interwencji neurologopedycznej – kwestionariusz do oceny funkcjonowania małego dziecka do 12. miesiąca życia na podstawie wywiadu z rodzicami

Diagnostic tool for use in early neurologopedic intervention –
questionnaire to assess the functioning of a small child
up to 12 months of life based on an interview with parents

ABSTRACT: The aim of the article is to submit a diagnostic proposal for use in early neurologopedic intervention. The questionnaire presents a diagnostic procedure, which is based on a detailed interview with parents regarding the motor, cognitive, social and communication development of the child.

KEY WORDS: early intervention, questionnaire for the assessment of a small child, interview, diagnostic tool

Wczesnodziecięca interwencja neurologopedyczna w przypadku dzieci, których rozwój jest w pewnym stopniu zaburzony, wymaga współpracy specjalistów różnych dyscyplin naukowych z rodzicami, którzy grają najważniejszą rolę w niesieniu pomocy we wczesnym okresie życia dziecka. Dużo dyskutuje się o potrzebie współpracy rodzic – terapeuta na drodze oddziaływań terapeutycznych. Zapominamy jednak, jak istotne znaczenie w diagnozie małego dziecka ma odwołanie się do wiedzy rodzica. Tylko rodzic, opiekun, który spędza dużo czasu z dzieckiem, jest nam w stanie szczegółowo odpowiedzieć na pytania dotyczące rozwoju psychoruchowego swojej pociechy. Stąd też pomysł stworzenia narzędzia diagnostycznego, które w dużej mierze opierać się będzie na wywiadzie z rodzicami.

Prezentowane narzędzie to kwestionariusz składający się z dwóch części. Pierwsza część przeznaczona jest dla rodziców. Pytania zostały tak sformułowane, aby przeciętny rodzic udzielił rzetelnej odpowiedzi dotyczącej rozwoju psychoruchowego niemowlęcia, który został podzielony na trzy kategorie: rozwój motoryczny (motoryka duża i mała), rozwój poznawczy i społeczny oraz rozwój umiejętności komunikacyjnych.

Pytania o okres prenatalny oraz perinatalny nakierowują odpowiedź rodzica na najważniejsze z punktu widzenia etiologii kwestie. Rodzic skupia się przede wszystkim na konkretnym, bieżącym miesiącu życia niemowlęcia. Odpowiadając na pytania dotyczące wcześniejszych miesięcy życia, przyczyni się do określenia schematu rozwojowego dziecka. Forma pytań umożliwia odpowiedzenie dwojako na pytania. Odpowiedź potwierdzająca informuje o tzw. normie rozwojowej. Odpowiedź przecząca wskazuje na pewne dysharmonie rozwojowe, które jednak nie muszą świadczyć o jakimś zaburzeniu.

W narzędziu istotną rolę pełni również część dotycząca karmienia niemowlęcia. Zwraca się uwagę nie tylko na różnicowanie karmienia naturalnego od sztucznego, ale też na istotność akcesoriów używanych w karmieniu, schematów żywieniowych czy stosowanych diet.

Drugą część kwestionariusza wypełnia neurologopeda, którego zadaniem jest przeprowadzenie badania diagnostycznego oraz naniesienie wyników na arkusz. Część dla terapeuty jest schematycznym zapisem badania neurologopedycznego. W skład badania wchodzi ocena symetrii i napięcia ciała, budowy aparatu orofacjalnego, rozwoju psychoruchowego oraz karmienia. Narzędzie nie narzuca stosowania określonego badania diagnostycznego dotyczącego rozwoju psychoruchowego. Nie jest również sprzeczne z jakąkolwiek diagnostyką rozwojową.

Przedstawione narzędzie pozwala dokonać szczegółowej diagnozy funkcjonowania dziecka, wykryć ewentualne zaburzenia rozwojowo-funkcjonalne oraz zaplanować rzetelne oddziaływanie profilaktyczne lub terapeutyczne.

Kwestionariusz do oceny funkcjonowania małego dziecka do 12. miesiąca życia na podstawie wywiadu z rodzicami

Data.....

CZĘŚĆ I

Wypełnia rodzic

Imię i nazwisko dziecka

Data urodzenia..... Wiek badanego w miesiącach.....

Choroby i urazy.....

.....

Informacje o rodzinie

Imię matki Wiek..... Wykształcenie

Zawód..... Stan zdrowia.....

Imię ojca..... Wiek..... Wykształcenie

Zawód..... Stan zdrowia.....

Rodzeństwo (imię, wiek oraz stan ogólnego rozwoju psychoruchowego)

.....

.....

.....

.....

Wady i choroby występujące w bliskiej i dalszej rodzinie.....

.....

.....

.....

.....

Okres prenatalny i perinatalny

1. Czy w okresie ciąży wystąpiły jakieś komplikacje (choroby, urazy)? Jeżeli tak, to jakie?

.....

.....

.....

.....

2. Czy w okresie ciąży były zażywane jakieś leki lub używki? Jeżeli tak, to jakie?

.....

.....

.....

.....

3. Czy poród nastąpił o czasie siłami natury? Czy były użyte kleszcze, vacuum lub zdecydowano się na cesarskie cięcie? Jeżeli tak, to jaka była tego przyczyna?

.....

.....

.....

.....

4. Jak oceniono noworodka tuż po porodzie (pierwsze badania, w tym badanie przesiewowe słuchu, skala Apgar)?

.....

.....

.....

.....

5. Czy coś zaniepokoiło rodziców lub lekarzy w funkcjonowaniu noworodka w pierwszych dniach życia? Jeżeli tak, to kto zwrócił uwagę na niepokojące objawy? Jakie to były objawy?

.....

.....

.....

.....

6. Czy w pierwszych dobach życia były podawane dziecku leki? Jeżeli tak, to jakie?

.....

.....

.....

.....

7. Czy w pierwszych dniach życia niemowlę było karmione naturalnie? Jeżeli nie, to z jakiego powodu zdecydowano się na inną formę karmienia? Jaką formę karmienia zastosowano?

.....

.....

.....

.....

Okres postnatalny

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY * Proszę podać informacje dotyczące aktualnego wieku badanego dziecka oraz udzielić odpowiedzi na pytania dotyczące wcześniejszych etapów rozwojowych, które Państwo pamiętają	Tak	Nie
<p>Czy w 1. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odwraca głowę na bok w leżeniu na plecach 2. Utrzymuje głowę wzdłuż osi tułowia 3. Utrzymuje głowę w górze przez 3 sekundy w leżeniu na brzuchu ... 4. Porusza naprzemiennie nogami i rękami 5. Utrzymuje zgięciową pozycję ciała 6. Wykonuje symetryczne ruchy 7. Dłonie ma przeważnie zamknięte 8. Ręce są w częstym ruchu, dziecko bada otoczenie 9. Potrafi włożyć kciuk do ust 10. Może pociągać kocyk, którym jest przykryte <p>Czy w 2. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leżąc na brzuchu, unosi głowę pod kątem 45 stopni 2. Trzymane na rękach potrafi utrzymać głowę przez kilkanaście sekund 3. Ssie własny kciuk 4. Potrafi się przeturlać po powierzchni, na której leży 5. Coraz częściej otwiera dłoń podczas czuwania 6. Krótco trzyma przedmiot włożony w dłoń 7. Przesuwa do ust przedmioty włożone w rękę 8. Wkłada palce do ust 9. Próbuje sięgnąć po zabawkę <p>Czy w 3. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leżąc na brzuchu, unosi głowę pod kątem 45–90 stopni i utrzymuje ją w górze około minuty 2. Głowa nie opada do tyłu przy podnoszeniu 3. Leżąc na brzuchu, krótco podpira się na przedramionach 		

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
4. Wykonuje energiczne ruchy rąk i nóg 5. Podtrzymywane dotyka podłoża zgiętymi nogami 6. Potrafi przemieszczać się w łóžeczku 7. Wyciąga dłonie w kierunku przedmiotu 8. Dłonie są na wpół rozchylone podczas czuwania 9. Ogląda swoje dłonie i wkłada je do ust 10. Ścisła zabawkę włożoną do ręki i usiłuje włożyć ją do ust		
Czy w 4. miesiącu życia dziecko:		
1. Podczas podciągania za ręce próbuje unosić głowę i zginać nogi ... 2. Pewnie utrzymuje głowę i odwraca ją we wszystkich kierunkach .. 3. Leżąc na brzuchu, pewnie podpira się na przedramionach 4. Leżąc na brzuchu, prostuje nogi 5. Zaczyna przewracać się z brzucha na plecy 6. Zrzuca pieluchę, kocyk z twarzy 7. Siedzi podparte z tyłu 8. W ściśniętej dłoni ma kciuki wyciągnięte na zewnątrz 9. Bawi się własnymi rękami 10. Wkłada ręce i przedmioty do ust 11. Chwyta świadomie 12. Stara się chwycić zabawkę w dłoń 13. Macha przedmiotem, który trzyma w ręce 14. Lubi zabawy wodą, potrafi ją rozchlapywać 15. Wie, jak bawić się daną zabawką		
Czy w 5. miesiącu życia dziecko:		
1. Utrzymuje głowę, jeśli jest przechyłane na boki 2. Podtrzymywane za ramiona unosi głowę i pewnie ją utrzymuje ... 3. Leżąc na brzuchu, odrywa przedramiona od podłoża i prostuje nogi 4. Leżąc na brzuchu, potrafi podeprzeć się na otwartych dłoniach 5. Aktywnie przewraca się z brzucha na plecy		

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
6. Leżąc na plecach, unosi nogi i aktywnie nimi kopie 7. Leżąc, potrafi wyzwolić się z pieluszki okrywającej twarz 8. Odkrywa się, wykonując gwałtowne ruchy pedałowania 9. Pewnie siedzi podparte z tyłu 10. Próbuje pełzać po podłodze 11. Podtrzymywane opiera się na czubkach palców 12. Prowadzi rękę do ust pod kontrolą wzrokową 13. Stara się dotknąć zabawki 14. Pewnie chwytą przedmioty i sprzeciwia się, gdy dorosły chce je zabrać 15. Utrzymuje małą zabawkę w dłoni 16. Wykonuje pierwsze próby sięgania po przedmioty pod kierunkiem wzroku 17. Upuszcza jeden przedmiot, jeśli zainteresował go drugi		
Czy w 6. miesiącu życia dziecko:		
1. Podnoszone za przedramiona dobrze kontroluje głowę 2. Leżąc na brzuchu, podpira się na prostych przedramionach i otwartych dłoniach 3. Podciągane za dłonie w pozycji leżącej lekko ugina ramiona 4. Przewraca się z pleców na brzuch i odwrotnie 5. Może chwilę siedzieć bez podparcia 6. Zaczyna przygotowywać się do raczkowania, podciągając kolano do brzuszka 7. Wykonuje dynamiczne ruchy ciałem, aby się przemieścić po podłożu 8. Podtrzymywane prostuje nogi w kolanach 9. Celnie chwytą zabawkę podawaną w dłoń używa obu rąk i przekłada przedmiot z ręki do ręki 10. Przedmiot trzymany jest całą dłonią z wyprostowanym kciukiem 11. Chwyta rączkami swoje stopy		

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
<p>Czy w 7. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leżąc na brzuchu, potrafi podnieść rękę na kilka sekund 2. Przewraca się sprawnie z pleców na brzuch 3. Leżąc na plecach, bawi się nóżkami 4. Potrafi samo się podciągać do siadu 5. Odwraca się, kiedy jest posadzone 6. Siedząc, potrafi zrzucić pieluszkę z głowy 7. Podciąga jedno kolano do brzuszka i pełza w przód 8. Podciągnięte do stania stoi przez chwilę, jeśli jest podtrzymywane 9. Podtrzymywane „sprężynuje” na twardym podłożu 10. Chwyta każdą ręką po jednym przedmiocie 11. Pojawia się chwyt nożycowy 12. Stara się sięgać po oddalony przedmiot 13. Pewniej trzyma przedmioty, rzadziej je wypuszcza <p>Czy w 8. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leżąc na plecach, podciąga się do siadu 2. Leżąc na brzuchu, potrafi ściągnąć pieluszkę z głowy 3. Sprawnie przewraca się z pleców na brzuch 4. Siedzi samodzielnie 5. Pełza w tył i w przód 6. Próbuje podciągać się do stania 7. Stoi, trzymając się poręczy 8. Podtrzymywane przez dorosłego stoi na obu stopach 9. Chwyta przedmioty do obu rąk jednocześnie i potrafi mocno je trzymać 10. Chwyta nożycowo 11. Sięga po przedmioty i potrafi przyciągnąć zabawkę umocowaną na sznurku 12. Świadomie zamyka i otwiera dłonie 13. Rzuca przedmiotami 		

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
14. Próbuje sięgnąć po przedmiot, który znajduje się w oddali 15. Poszukuje ukrytych przedmiotów 16. Poznaje przedmioty, których nie widziało kilka dni 17. Wskazuje na przedmioty 18. Bawi się kubkiem i łyżeczką i potrafi utrzymać kubek przy ustach 19. Naśladuje prezentowane mu działania na przedmiotach 20. Otwiera i zamyka książkę 21. Potrafi toczyć piłkę 22. Bawi się kilkoma przedmiotami jednocześnie		
Czy w 9. miesiącu życia dziecko:		
1. Siedzi swobodnie i może bawić się w takiej pozycji 2. Siedząc, potrafi położyć się na brzuchu 3. Siedząc, potrafi ściągnąć pieluszkę zarzuconą na głowę 4. Pełza w przód i wokół własnej osi 5. Sprawnie raczkuje 6. Samo wstaje, gdy dorosły podaje mu rękę 7. Podpierane utrzymuje ciężar własnego ciała 8. Stojąc, podtrzymywane potrafi podnieść jedną nogę 9. Chodzi podtrzymywane pod pachy 10. Pojawia się chwyt pęsetowy (chwytanie małych przedmiotów końcówką palca wskazującego i kciuka) 11. Celowo upuszcza przedmioty i żąda natychmiastowego podania ... 12. Manipuluje przedmiotami pod kontrolą wzroku 13. Potrafi chwycić drobne przedmioty i wkłada je do ust 14. Sięga po sięga po przedmioty schowane do otwartego pojemnika 15. Wyraża prośbę o przedmiot, wskazując na coś, i podaje przedmiot innej osobie 16. Potrafi dzwonić dzwoneczkiem 17. Sprawdza, czy nie da się odczepić wystających części zabawek		

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
<p>Czy w 10. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samo siada z leżenia na plecach, jeśli może się czegoś przytrzymać 2. Siedzi z wyprostowanymi nogami i prostymi plecami 3. Raczkuje i próbuje wspiąć się na stopnie 4. Kołysze się podparte na dłoniach i kolanach 5. Stoi samodzielnie, trzymając się 6. Stoi z pomocą i potrafi podnieść jedną nogę 7. Doskonali chwyt pęsetowy (chwytanie małych przedmiotów końcówką palca wskazującego i kciuka) 8. Uderza przedmiotami trzymanymi w dłoniach 9. Celowo rzuca zabawkami 10. Potrafi trzymać dwie małe zabawki w jednej ręce 11. Wkłada przedmioty do pojemników o odpowiednim kształcie 12. Dotyka palcem wskazującym drobnych elementów przedmiotów <p>Czy w 11. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowuje równowagę w siadzie prostym 2. Siedząc, potrafi obracać się dookoła własnej osi 3. Raczkuje na rękach i kolanach z koordynacją skrzyżną 4. Podciąga się samodzielnie do stania 5. Stojąc, potrafi się schylić 6. Potrafi wykonać przysiad z pomocą opiekuna 7. Podtrzymywane kroczy w miejscu lub w bok 8. Trzymane za obie ręce stawia kroki do przodu 9. Może chodzić samo, pchając wózek 10. Pojawia się chwyt szczypcowy (precyzyjne trzymanie małych przedmiotów) 11. Rzuca przedmiotami i spogląda za nimi 12. Dotyka przedmiotów palcem wskazującym 13. Potrząsa grzechoczącymi przedmiotami i nasłuchuje 14. Poszukuje przedmiotów w zamkniętych pojemnikach 		

1. ROZWÓJ MOTORYCZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
15. Próbuje włożyć mniejszy przedmiot do większego 16. Buduje wieżę z dwóch klocków 17. Wskazuje na przedmioty leżące daleko 18. Podnosi i nakłada pokrywkę na naczynia 19. Potrafi wprawić w ruch dwa przedmioty		
Czy w 12. miesiącu życia dziecko:		
1. Pewnie raczkuje na rękach i kolanach 2. Utrzymuje równowagę, siedząc 3. Samodzielnie wstaje 4. Stoi samodzielnie 5. Stojąc, schyla się po przedmioty 6. Chodzi przy meblach 7. Trzymane za jedną rękę stawia kroki do przodu 8. Próbuje wspiąć się na schody 9. Doskonali chwyt szczypcowy (precyzyjne trzymanie małych przedmiotów) 10. Potrafi przyciągnąć zabawkę za sznurek 11. Toczy piłkę 12. Bawi się klockami 13. Wrzuca przedmioty do pojemnika, jeśli mu się pokaże 14. Potrafi wyjmować przedmioty z pudełek 15. Zna zastosowanie przedmiotów codziennego użytku i próbuje ich używać 16. Potrafi włożyć klocki do przestrzeni o tym samym kształcie 17. Wprawia w ruch przedmioty wydające dźwięki 18. Manipuluje trzymanym przedmiotem 19. Bazgrze kredką po papierze 20. Miesza łyżeczką w kubeczku 21. Trzymając dwa przedmioty, potrafi chwycić trzeci		

2. ROZWÓJ POZNAWCZY I SPOŁECZNY * Proszę podać informacje dotyczące aktualnego wieku badanego dziecka oraz udzielić odpowiedzi na pytania dotyczące wcześniejszych etapów rozwojowych, które Państwo pamiętają	Tak	Nie
<p>Czy w 1. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uspokaja się wzięte na ręce lub pod wpływem dotyku matki 2. Niecierpliwi się w reakcji na silny bodziec dźwiękowy i świetlny .. 3. Odwraca się od nieprzyjemnych zapachów 4. Odwraca się w kierunku dźwięku 5. Rozróżnia głos matki od innych dźwięków 6. Rozgląda się 7. Zwraca głowę w kierunku światła 8. Koncentruje wzrok na przedmiocie o barwie białej, czarnej lub czerwonej oddalonym o około 25 cm <p>Czy w 2. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fiksuje wzrok na czerwonym przedmiocie i podąża za nim wzrokiem 2. Nieruchomieje na widok twarzy 3. Spogląda na swoje dłonie 4. Kieruje wzrok w stronę źródła światła lub dźwięku 5. Reaguje na zniknięcie bliskiej osoby 6. Uspokaja się pod wpływem głosu matki lub dotyku <p>Czy w 3. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nieruchomieje na dźwięk dzwonka 2. Śledzi poruszającą się twarz 3. Pojawia się uśmiech 4. Noszone obserwuje otoczenie 5. Wkłada dłonie do ust 6. Lubi, gdy mu się śpiewa 7. Stara się zwrócić uwagę dorosłych 8. Mimiką wyraża uczucia 9. Naśladuje zachowania dorosłych 		

2. ROZWÓJ POZNAWCZY I SPOŁECZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
<p>Czy w 4. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podąża wzrokiem za przedmiotem, nie ruszając głową 2. Obserwuje trzymaną w ręce zabawkę 3. Zaczepiane śmieje się głośno 4. Reaguje radością na znane przedmioty, wie, jak się nimi bawić 5. Zauważa swoje odbicie w lustrze <p>Czy w 5. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwraca uwagę na słabe bodźce akustyczne 2. Odróżnia surowy ton od łagodnego 3. Prowadzi rękę do ust pod kontrolą wzroku 4. Utrzymuje małą zabawkę w dłoni 6. Trzymając jeden przedmiot, potrafi patrzeć na drugi 7. Sprzeciwia się przy zabieraniu zabawki 8. Potrafi bawić się przez chwilę samo 9. Wie, czego nie chce, i potrafi to pokazać, np. przy karmieniu zaciska usta <p>Czy w 6. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szuka wzrokiem przedmiotu, który mu upadł 2. Odróżnia osoby znajome od obcych 3. Rozpoznaje się na fotografiach 4. Obserwuje nieznajome osoby 5. Zaczyna rozumieć zakazy 6. Reaguje na własne imię 7. Zaczyna celowo bawić się zabawkami <p>Czy w 7. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sięga po zabawkę, zmieniając pozycję ciała 2. Interesuje się swoim odbiciem w lustrze 3. Celowo bawi się zabawką tak, aby wydała dźwięk 4. Bada palcami twarze innych i swoją 		

2. ROZWÓJ POZNAWCZY I SPOŁECZNY – ciąg dalszy	Tak	Nie
5. Obserwuje czynności osób dorosłych 6. Rozumie zakazy 7. Reaguje na proste polecenia 8. Samo bawi się zabawkami		
Czy w 8. miesiącu życia dziecko: 1. Obserwuje dorosłych przy ich pracy 2. Bawi się w „ku-ku” 3. Krzyczy, jeżeli chce na siebie zwrócić uwagę 4. Okazuje uczucia 5. Boi się obcych osób 6. Pojawia się sprzeciw przed rozstaniem z matką		
Czy w 9. miesiącu życia dziecko: 1. Sięga po zabawkę do pudełka 2. Bawi się w chowanego, chowa twarz 3. Zna pierwsze zabawy paluszkowe: „Kosi-osi”, „Warzyła sroczka kaszkę” 4. Ma ulubione gry i zabawy 5. Zaciekawione jest innymi dziećmi		
Czy w 10. miesiącu życia dziecko: 1. Odrzuca przedmioty 2. Bada przedmioty dotykiem 3. Sprzeciwia się próbie zabrania zabawki 4. Porusza się w rytm muzyki 5. Odwraca kartki w książkach 6. Reaguje na pytanie „Gdzie jest...?” 7. Przerywa czynność, kiedy się do niego mówi		

3. ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNYCH * Proszę podać informacje dotyczące aktualnego wieku badanego dziecka oraz udzielić odpowiedzi na pytania dotyczące wcześniejszych etapów rozwojowych, które Państwo pamiętają	Tak	Nie
<p>Czy w 1. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ssie 2. Mlaszcze nie tylko w sytuacjach związanych z posiłkiem 3. Połyka automatycznie 4. Wydaje dźwięki przypominające samogłoski lub spółgłoski 5. Reaguje krzykiem lub płaczem w sytuacji niezadowolenia 6. Używa różnie brzmiących krzyków na określenie zadowolenia, niepokoju, bólu czy głodu <p>Czy w 2. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reaguje na ludzki głos 2. Nawiązuje „dialog”, wydając dźwięki 3. Werbalizuje dźwięki gardłowe <i>h, rh</i> <p>Czy w 3. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bawi się językiem, ustami 2. Werbalizuje w odpowiedzi na zaczepki słowne 3. Wydaje wibracyjny dźwięk przypominający głoskę <i>r</i> 4. Wydaje dźwięki gardłowe: <i>e-eche, ek-che, e-rrhe</i> 5. Tworzy łańcuchy sylabowe 6. Wydaje minimum dwa zróżnicowane ciągi dźwięków, np. samogłoskowe <p>Czy w 4. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Werbalizuje różne dźwięki 2. Nawiązuje dialog z dorosłymi 3. Wypowiada dźwięki przypominające głoski wargowe <i>p, b, m</i> <p>Czy w 5. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wypowiada rytmiczne ciągi sylab: <i>mamama, tatata</i> (gaworzy) 2. Wypowiada dźwięki przypominające głoski wargowo-zębowe <i>v, f</i> 		

3. ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNYCH – ciąg dalszy	Tak	Nie
<p>3. Naśladuje mimikę osoby, która do niego mówi</p> <p>4. Stara się naśladować usłyszane dźwięki</p> <p>5. Odpowiada dźwiękiem na zaczepkę słowną</p> <p>Czy w 6. miesiącu życia dziecko:</p> <p>1. Gaworzy</p> <p>2. Interesuje się mową osoby dorosłej</p> <p>3. Prowadzi dialog z osobą dorosłą</p> <p>Czy w 7. miesiącu życia dziecko:</p> <p>1. Gaworzy, wykorzystując więcej głosek</p> <p>2. Żuje różne przedmioty</p> <p>3. Naśladuje osoby dorosłe, które jedzą, tj. wykonuje takie same ruchy buzią</p> <p>4. Wydaje dźwięki o zmiennej sile dźwięku i wysokości tonu</p> <p>Czy w 8. miesiącu życia dziecko:</p> <p>1. Przysłuchuje się rozmowie</p> <p>2. Naśladuje usłyszane dźwięki</p> <p>3. Usłyszane sylaby powtarza wielokrotnie, łącząc je w łańcuchy</p> <p>4. Słucha swojego głosu</p> <p>5. Szepcze</p> <p>6. Odpowiada na pytania gestami i mimiką</p> <p>Czy w 9. miesiącu życia dziecko:</p> <p>1. Zwiększa zakres sylabowy podczas gaworzenia</p> <p>2. Wypowiada pierwsze proste dwusylabowe wyrazy</p> <p>3. Dialoguje z osobami dorosłymi</p> <p>Czy w 10. miesiącu życia dziecko:</p> <p>1. Powtarza sylaby za osobą dorosłą</p> <p>2. Chętnie „uczestniczy” w rozmowach osób dorosłych</p> <p>3. Wypowiada proste dwusylabowe wyrazy</p> <p>4. Spełnia proste polecenia</p>		

3. ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNYCH – ciąg dalszy	Tak	Nie
<p>Czy w 11. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wypowiada długie ciągi sylabowe 2. Wypowiada proste wyrazy 3. Reaguje na zakazy <p>Czy w 12. miesiącu życia dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Używa poprawnie kilku słów 2. Zwraca się do rodziców: <i>mama, tata</i> 3. Używa odgłosów dźwiękonaśladowczych 4. Rozumie polecenia, zapytanie szuka znanej osoby lub znanego przedmiotu, odwracając głowę 		

5. AKTUALNE KARMIENIE DZIECKA

a) W jaki sposób dziecko jest karmione?

.....

b) Czy rozpoczął się proces rozszerzania diety? Jeżeli tak, to kiedy?

.....

c) Czy dziecko nie toleruje wybranych pokarmów? Jeżeli tak, to jakich?

.....

d) Czy dziecko próbuje być samodzielne w trakcie karmienia (łapie rączkami piers lub butelkę, chwyta za łyżkę, samodzielnie wkłada łyżkę do buzi)?

.....

e) Jak wygląda dzienny schemat żywienia dziecka?

.....

f) Czy stosowana jest jakaś dieta w karmieniu niemowlęcia? Jeżeli tak, to jaka? Jaki jest powód prowadzonej diety?

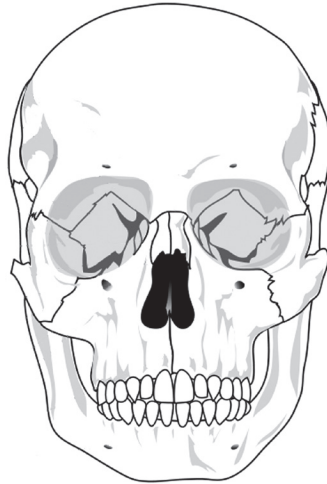
.....

.....

CZĘŚĆ II

Wypełnia neurologopeda podczas badania

1. Symetria ułożeniowa:
norma / asymetria prawostronna / asymetria lewostronna
2. Symetria twarzoczaszki:
norma / asymetria (zapis na rycinie)

ŹRÓDŁO: https://pt.wikipedia.org/wiki/Cr%C3%A2nio#/media/File:Human_skull_front_suturas.svg.
Autor: LadyofHats.

3. Napięcie mięśniowe: norma / obniżone / wzmożone
4. Dysmorfia twarzoczaszki: występuje (jaka?) / brak
5. Budowa aparatu orofacjalnego:
 - a) wargi.....
 - b) dziąsła, zęby.....
 - c) wędzidło wargowe
 - d) język.....
 - e) wędzidło podjęzykowe.....
 - f) podniebienie twarde.....
 - g) podniebienie miękkie.....
6. Oddychanie w spoczynku:.....
7. Połykanie:.....

8. Rozwój funkcji psychomotorycznych:	Wcześniejsze opanowanie umiejętności	Norma	Opóźnienie lub brak funkcji
Raczkowanie			
Siadanie			
Chodzenie			
Chwytywanie			
Percepcja: wzrok słuch			
Rozwój mowy (nadawanie i odbiór)			
Zachowania społeczne			

9. Odruchy niemowlęce ze sfery ustno-twarzowej:	Obecny	Nie występuje
a) babkina		
b) otwierania ust		
c) ssania		
d) przełykania		
e) szukania		
f) wymiotny		
g) kąsania		
h) żucia		
i) nasycenia		
j) ryjkowy		

10. Karmienie dziecka:

a) ssanie:

piers / butelka

funkcjonalne / zaburzone

akcesoria prawidłowo dobrane: tak / nie

b) ściąganie pokarmu z łyżeczki:

funkcjonalne / zaburzone

akcesoria prawidłowo dobrane: tak / nie

c) picie z kubka:

funkcjonalne / zaburzone

akcesoria prawidłowo dobrane: tak / nie

d) odgryzanie i gryzienie:

funkcjonalne / zaburzone

e) żucie:

funkcjonalne / zaburzone

f) karmienie alternatywne:

brak / PEG / PEJ / zgłębnik nosowo-żołądkowy / inne

Uwagi:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wnioski z dokumentacji medycznej:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bibliografia

- BANASZEK G.: *Rozwój niemowląt i jego zaburzenia a rehabilitacja metodą Vojty*. Bielsko-Biała, Alfa Medica Press 2004.
- BORKOWSKA M.: *Dziecko niepełnosprawne ruchowo. Usprawnianie ruchowe. Cz. 2*. Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1997.
- CZOCHAŃSKA J.: *Badanie i ocena neurorozwojowa niemowląt. Wytyczne dla lekarzy Instytutu Matki i Dziecka*. Warszawa, Promed-Imid 1991.
- CZOCHAŃSKA J.: *Badanie i ocena neurorozwojowa niemowląt i noworodków*. Lublin, Folium 1995.
- DOŁĘGA Z.: *Promowanie rozwoju mowy w okresie dzieciństwa – prawidłowości rozwoju, diagnozowanie i profilaktyka*. Katowice, Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego 2003.
- DOMAGALSKA M.: *Rozwój koncepcji usprawniania neurorozwojowego NDT-Bobath*. W: *Neurofizjologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami rozwoju*. Red. L. SADOWSKA. Wrocław, Wydaw. Akademii Wychowania Fizycznego 2004, s. 75–141.
- DZIERŻANKA-WYSZYŃSKA A.: *Rozwój psychomotoryki małego dziecka, kształtowanie nawyków posługiwania się przedmiotami*. Warszawa, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych 2003.
- EISENBERG A., MURKOFF H.E., HATHAWAY S.E.: *Pierwszy rok życia dziecka. Poradnik dla matek i ojców*. Przeł. M. CZUBAK, H. ELANDT-POGODZIŃSKA, M. HORAŁA. Poznań, Rebis 2004.
- FRANUS E.: *Sprawdziany rozwoju dziecka od urodzenia do szóstego roku życia*. Warszawa, Nasza Księgarnia 1975.
- FRANUS E.: *Treningi niemowlęcia*. Warszawa, Nasza Księgarnia 1970.
- HELLBRÜGGE T. et al.: *Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa. Pierwszy rok życia*. Przeł. K. KOŁODZIEJ, G. BANASZEK. Wrocław, Fundacja „Promyk Słońca” 2013.
- HELLBRÜGGE T., WIMPFEN J.H. VON: *Pierwsze 365 dni życia dziecka. Rozwój niemowlęcia*. Przeł. K. KOŁODZIEJ. Warszawa, Fundacja na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych 1995.
- KOŚCIELSKA M.: *Psychologia kliniczna dziecka*. W: *Psychologia*. T. 3. Red. J. STRELAU. Gdańsk, Gdańskie Wydaw. Psychologiczne 2001, s. 623–648.
- KUŁAKOWSKA Z.: *Wczesne uszkodzenie dojrzewającego mózgu. Od neurofizjologii do rehabilitacji*. Lublin, Folium 2003.
- MASGUTOWA S., REGNER A.: *Rozwój mowy dziecka w świetle integracji sensomotorycznej*. Wrocław, Continuo 2009.
- PRZYBYŁA O.: *Postępowanie logopedyczne w przypadku noworodków i niemowląt*. W: *Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego. Podręcznik akademicki*. Red. S. GRABIAS, J. PANASIUK, T. WOŹNIAK. Lublin, Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2015, s. 555–599.
- STRĄBMEIER W.: *Interwencja wczesnodziecięca. 260 praktycznych ćwiczeń dla małych dzieci z trudnościami w rozwoju*. Gdańsk, Harmonia Universalis 2012.
- Wybrane metody diagnozowania i prognozowania rozwoju dziecka do lat trzech*. Red. M. JOHN-BORYS. Katowice, Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego 1997.
- ZALESKI T.: *Opóźniony rozwój mowy*. Lublin, Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 1993.